Число 40. Львів дня 3. (16) Жовтня 1902. Річник VI.

СВОБОДА

Політичне, просьвітне і господарске письмо для народу.

Виходить що тижня в четвер.

Редакция і адміністрация: Львів, ул. Батория 24.

Видає і за редакцию одвічає: Вячеслав Будзиновский.

Предплата на цілий рік стоїть 4 корони.

За анонси платить ся 20 сотиків від стрічки.

Рекламациї вільні від оплати.

Посольский звіт о. Богачевского.

Дня 6. с. м. здавав в Болехові посол о. Богачевский справу з дотеперішної своєї посольскої діяльности. Про сей посольский звіт о. Богачевского пишуть нам: Мимо непогоди прибуло майже з кождого села Болехівщини по кількох селян; були і сьвященики і кількох з сьвітскої інтеліґенциї, лише з Поляків не було нікого. В півтораго́динній бесїдї обговорював о. посол наші справи і свою посольску діяльність.

Про якісь успіхи діяльности руского соймового клюбу і своєї власної — говорив бесідник — нема що казати; бо що-ж може вдіяти 11 послів руских против 150 неруских? Три міліони руского народу повинні мати не менше послів, як нарід польский; але до сего треба зміни виборчої ординациї на підставі безпосередного загального тайного голосованя. О. посол виложив широко і ясно свої погляди що до зміни виборчої ординациї так до сойму як і до державної ради та рад повітових і инших автономічних репрезентаций. Дальше обговорював бесідник потребу науки і просьвіти, указуючи на величезний процент анальфабетів між нашим народом та на пагубність шкільної системи, пануючої тепер у нас завдяки нашим верховодам; щоби покласти конець темноті нашого народа, треба нам доконче окремої ради шкільної або бодай розділу теперішної на польску і руску секцию. О. посол поликував ся на свою кількагодинну бесїду, котру в сій справі виголосив в соймі. Дальше говорив о тім, як тяжко було нашим послам рішити ся вступити до сойму, де Русинам нічого надіяти ся; а вступили вони вкінци з відомим застереженем виголошеним устами п. д-ра Олесницкого, лише длятого, щоби еще раз дати польскій соймовій більшости нагоду схаменутись. Але надії ті завели: в соймі лунав лише голос, щоби „нічого Русинам не дати". „Просьвіті" відмовлено субвенцию за 1901 р.; справу заложеня рускої ґімназиї в Станиславові мимо горячих промов п. Барвіньского і Митрополита відложено на безрік; порушено знов проєкти закона о рентових оселях і о бюрах посередництва праці (бесідник пояснив докладно згубні для руского народу наслідки тих проєктів); буджет уложено скрізь з кривдою для Русинів, отобливо на реґуляциї рік і на меліорациї призначено дві третини краєвого гроша для мазурщини, а лише одну третину для східної Галичини, та й то лише для околиць наддністряньских, де пани мають в тім свій інтерес. Таке упосліджуванє руского народу змусило руских послів до самообороны при помочи обструкциї, щоби тим способом не допустити до ухвали кривдячого нас буджету і ворожих нам законів. Шкода лише, що за дрібні уступки залишено опісля обструкцию. Коли під конець соймової сесиї вибухли страйки, рускі посли внесли дві інтерпеляциї в тій справі. Пос. Богачевский вніс також довгу інтерпеляцию в справі надужить при соймових виборах в р. 1901. Вкінци розказав бесідник свою діяльність в часі рільничих страйків в повітах теребовельскім і гусятиньскім та й про свої заходи для піднесеня долиньского повіту.

Зібрані селяни слухали звіту з великою увагою і зацікавленем, перебиваючи бесїду часто обявами згоди і признаня. Опісля роскавували свої внесеня і просьби, а о. посол уважно їх записував собі. Наконець збори одноголосно висказали послови своє довіре і подяку.

Очевидець.

Державні будови водні і дороги в східній і західній Галичині.

Кінець.

На водні будови і дороги дістали від 1875 року до кінця 1900: західна Галичина 47 міліонів і 200 тисячів, а східна 38 міліонів і 300 тисячів корон.

В кождих 100 кільометрів квадратових західної Галичини держава вложила за тих 26 літ по 196 тисячів корон. В кождих 100 кільометрів східної Галичини, вложено тілько по 70 тисячів і 400 корон, або як возьмемо на морґи, то Західна Галичина дістала на кождих 100 морґів 1 127 корон, а східна тілько 405 корон!

Західна Галичина дістала майже три рази тілько, що східна. Захід дістав 47 і $^1/_4$ міліонів, а в порівнаню зі Сходом повинен був дістати 17 міліонів. В порівнаню зі Сходом Захід дістав більше о 27 міліонів.

Східна Галичина вплатила до державної каси на дороги і ріки Заходу 21 міліонів податку. Одинацять і пів міліонів помандрувало за Сян!

Тепер порахуймо, що на тім зискала західна Галичина, а що стратила Русь?

Коли порахуємо літа від 1875 до 1900 так, як ми на початку обрахували літа 1875, 1876 і 1877, то побачимо, що з процентами західна Галичина дістала о 101 міліонів корон більше, як східна. Народ зах. Галичини, котрий дістав такі великі гроші, не задовжує своєї землї на податки так, як руский народ; мазур жиє лїпше і еще має гроші на купно землї у східній Галичині. З тих 101 міліонів найменше 40 міліонів мазури могли ужити на купно землї в східній Галичині. Як дістали в банках друге тілько, то могли за ті гроші купити у нас що найменше двіста тисячів морґів по 400 корон.

Як би не довги і нужда, що давлать руских хлопів, то Русини не впустили би до себе мазурів, бо самі купили би всю паньску землю, що є на продаж. Але Русин навіть своєї землї не годен ратувати, бо він мусить давати гроші мазурам і що раз більше задовжує свою землю. Руский народ не лиш не дістає на ріжні роботи тілько грошей, що мазур, але ще й в додатку мусить лихварям і банкам платити проценти за ті гроші, які позичив на податок, котрий пішов за Сян на водні роботи і дороги в західній Галичині.

Кожда сотка квадратових кільометрів землї в західній Галичині дістала разом з процентами о 419.400 К. більше, як кожда сотка кільометрів в східній Галичині.

Кожда сотка кільометрів землї східної Галичини, заплатила західній Галичині і банкам 133.100 корон.

Кожда сотка морґів в зах. Галичині дістала о 2.410 корон більше, як кожда сотка морґів східної Галичини.

Кожда сотка морґів рускої землї заплатила західній Галичині і банкам 766 корон.

Через те, що ми мусимо задовжувати ся на те, аби західній Галичині давати гроші, будемо мусїли за ті наші гроші, які правительство висилало за Сян від року 1875 до 1890, платити від кождої сотки морґів що року 76 корон проценту.

Через те, що мазури зискали при кождій сотці морґів 2·410 корон, а у нас кожда сотка морґів не лиш не зискала того, але ще й стратила 766 корон, властителї кождої сотки морґів в західній Галичині стоять лїпше від нас о 3 176 корон.

На дороги і ріки в західній Галичині руска часть краю стратила до кінця 1902 року $72^1/_2$ міліонів корон. Самих процентів від тих довгів, які східна Галичина зробила через державні роботи в західній Галичині, східна Галичина буде платити що року $7^1/_4$ міліонів корон — а від тих процентів проценти!

Чиж диво, що рускі хлопи задовжені, що їх землю лїцитують, що они не мають за що парцелювати між себе землю збанкротованих панів, котрі аж просять ся, щоби забрати від них ті лани!

Не диво також, що мазури не лиш парцелюють між себе землю наших панів, але навіть купують хлопскі ґрунта. Їм се легко зробити, бо они дістають на се гроші від держави, і то наші, кроваві рускі гроші.

Се, що нас руйнує, збогачує мазурів і віддає в їх руки руску землю.

Що руский народ має сказати на сю страшну кривду?

Руский народ мусить звернути ся до правительства і ради державної і сказати: Гов! панове. Не вкладайте більше в буджет і не ухвалюйте руских гроший на кольонїзацию Руси мазурами. А ту кривду, яку ви доси зробили рускому народови, направте!

Руский народ мусить домагати ся, аби держава здержала всї видатки на будови доріг і реґуляциї рік в західній Галичині так довго, як довго видатки на руску часть краю не зрівнають ся з видатками зробленими на Мазурщину. Правительство і рада державна повинні давати гроші тілько на східну Галичину так довго, як довго в кождий морґ східної Галичини держава не вложить тілько, кілько вложила в кождий морґ західної Галичини; держава повинна давати гроші виключно східній Галичині так довго, як довго Русь не відібє собі того, що стратила через надмірні видатки на західну Галичину.

З огляду на се, що за наші гроші Мазури купували землю руских хлопів і парцелювали між себе двірскі обшари на Руси, ми мусимо домагати ся, аби ті гроші, які держава призначила на реґуляцию рік і будову доріг в західній Галичині, ішли тепер **на парцеляцию двірских обшарів між руских хлопів.** Доперва тогди, коли гроші, які держава дасть для Русинів на парцеляцию і гроші, які підуть на реґуляцию рік і будови доріг у східній Галичині, зрівнають ся з грішми, які доси пішли на дороги і ріки в західній Галичині, держава повинна знов зачати давати гроші західній Галичині.

Страйкові розправи.

Дня 26. вересня с. р. відбула ся перед трибуналом ц. к. окружного суду в Золочеві карна розправа против страйкарів з Задвиря. Були обжалувані: 1) Юліян Стрихар, 2) Микола Вашук, 3) Іосиф Петренко, 4) Клим Сенїв, 5) Стефан Чмола, 6) Онуфрій Петрів, 7) Іван Стрихар, 8) Михайло Мацюк, 9) Стефан Антонів і 10) Лука Січиньский о злочин, Федько Хома о провину. Перші два сиділи в слідчій вязници кругло через два місяці; третий також сидів в слідстві, але коротше.

Обжалуваних боронили адвокати Рожанковский і Дрогомирецкий.

Трибунал засудив Миколу Вашука на 5 місяців вязниці, Стефана Антонова на 4 місяці, Юліяна Стрихара на $3^1/_2$ міс. а всїх инших по

3 місяці вязниці; вкінци Федька Хому засудив на 1 міс. арешту.

Микола Вашук приймив вирок; всї иньші зголосили жалобу неважности.

Дня 1. жовтня с. р. відбула ся перед тим самим трибуналом карна розправа против Михайла Малого з Кривич, обжалуваного о злочин. До розправи покликано як сьвідків трех жидів, що обжалуваний мав їм грозити, і на підставі їх зізнань трибунал засудив обжалуваного 6 недїль вязниці. — Обжалуваного боронив адв. др. Дрогомирецкий. — Обжалуваний сидїв в слїдчій вязници аж до розправи.

Дня 17. вересня с. р. відбула ся перед тим самим трибуналом карна розправа против Михайла Смолиньского і Василя Дубаса зі Стінки.

Дня 22 вересня с. р. відбула ся перед трибуналом ц. к. окружного суду в Тернополи карна розправа против Івана Мороза, Мартина Сивки і Стефана Хвостика з Крогульця.

Трибунал увільнив всїх трех обжалуваних від вини і кари. Боронив їх безплатно адв. др. Чикалюк. Прокуратор зголосив жалобу неважности.

Перед повітовим судом в Каменці струмиловій відбула ся дня 1 с. м. карна розправа против 11-ох селян з Деревлян. Андрій Балик, Іван Савицкий, Петро Задвірняк і Федько Кулик відсиділи по 14 днїв у слїдчій вязници. Прочі обжалувані звуть ся: Дмитро Гальчак, Яким Кость, Тимко Зубик, Федько Козак, Прокіп Маґеровский, Панько Боднар і Дмитро Кондюх.

По тригодинній розправі і по виводї адвоката дра Крувчиньского, що боронив Т. Зубика, судия видав вирок, засуджуючи Івана Савицкого на 8 день арешту, а увільняючи всїх иньших обжалуваних. Функціонар прокураториї, як і Іван Савицкий, зголосили відклики.

Дня 30 с. м. відбула ся перед трибуналом карним в Тернополи розправа страйкова против Якима Сисака і тов., разом 55 селян з Сороки, скалатского повіта.

Всї обжаловані боронять ся в той спосіб, що Сорочани довідавши ся, що „гуцули“ спроваджені зарядом дібр будуть селом переїзджати, збігли ся лиш на те, щоби з ними спіткати ся, та поспитати, на яких условинах они на роботу згодили ся.

З обжалованих 5 сиділо в слїдчій вязници, решта відповідає з вільної ноги.

По розправі з обжалованих 32 цїлком увільнено від вини і кари — 4-ох засуджено від 10 днїв арешту до 3 тижнїв, 19-ох засуджено на тяжку вязницю від 1 до 3 місяців. Засуджені вирок приняли.

Боронив адв. др. Чикалюк.

Жертви страйку.

Кілько хлопів за страйки арештовано, кілько вони сиділи в слїдчій вязници і на кілько їх позасуджувано, поки що не знаємо, бо еще не маємо всїх справоздань з процесів. З тих справоздань, які ми доси дістали, виходить, що на 521 страйкарів, які вже дістали вирок, засуджено:

73-ох разом на 192 місяців тяжкої вязниці
325-ох „ „ 189 „ арешту
113-ох увільнено.

В слїдстві всї они пересиділи 660 місяців; разом отже ті страйкарі пересиділи за кратами $86\frac{1}{2}$ лїт!

Для жертв страйку.

В недїлю відбула ся у Львові нарада громади львівских Русинів над тим, що зробити з грішми, які лишили ся в фондї академічнім, зібранім на запомоги для сецесіоністів. Комітет, що заряджував сими грішми поставив внесенє, аби з тих 18 тисячів корон утворити сталий фонд, котрий давав би запомоги академікам, котрі не мають удержаня.

Против того внесеня виступив редактор „Свободи“. Він признав, що більша часть академічної молодіжи жие в нужді та потребує помочи.

Але в еще в більшій біді суть тепер родини тих страйкарів, котрих позамикано і позасуджувано на тяжку вязницю. Срайкарі потребують також адвокатів до оборони і де нема адвоката Русина, або де Русини адвокати суть перетяжені працею, треба брати до помочи чужих адвокатів, а ті кажуть собі грубо платити. На запомоги і на процеси треба богато гроший, а они пливуть дуже поволи.

Першим обовязком руської інтеліґенциї є тепер прийти з материяльною помочию для страйкарів і їх родин. Коли складки на сю ціль пливуть дуже поволи, повинно ся обернути на поміч для страйкарів гроші, які лишили ся по сецесіоністах-академіках. Три до чотири тисячі корон певно вистане на підрatоване бідних академіків. Решта, т. є 14 тисячів повинно ся віддати для хлопів-страйкарів.

Пояснивши, яка то важна для цілого народу річ прийти з помочию страйкарям і що ся поміч є тепер обовязком руської інтеліґенциї, **Будзиновский поставив внесенє, аби гроші,** які лишили ся в фондї зложеним на сецесию академіків, **віддати на запомоговий фонд хлопів-страйкарів.**

До сего внесеня прилучили ся і промовляли за ним п. Павлик, представитель молодіжи п. Старосольский, др. М. Шухевич, др. Е. Левицкий і инші. Найострійше против внесеня промовляв професор Грушевский.

Остаточно при голосованю ухвалено більшістю 7 голосів утворити товариство академічної помочи і цілий фонд передати сему товариству.

Будзиновский голосував за внесенєм, аби цілий фонд (17.000 К.), віддати на срайкарів.

Мимо того, що внесенє, аби гроші дати страйкарям поставив Будзиновский, мимо того що він перший і найдовше промовляв в обороні жертв страйку, мимо того, що він голосував за тим, **аби всї гроші дати хлопам-страйкарям,** соцiяльні демократи пустили до „Naprzodu“ телеґраму, що Будзиновский промовляв против того, аби гроші дати хлопам-страйкарям. Тому, котрий розголошує в ґазетах таку підлу брехню, видко солию в оці є се, що Будзиновский і „Свобода“ завзятійше виступають в обороні хлопа, як деякі социяльні демократи, котрі хочуть здобути довірє руских хлопів тим, що розсївають брехливі вісти о національних демократах.

Може би заряд социяльно-демократичної партиї поучив деяких членів своєї партиї, що таким поступованєм клеветники шкодять цілій партиї. Брехня все вилїзе на верх і оберне ся против того, хто нею воював. Робіть лїпше як „Свобода“, а тоді будете мати за собою хлопів.

Супротив того, що Народному Комітетови не повело ся дістати згаданих гроший на ратоване жертв страйку, еще раз пригадуємо інтеліґенциї її обовязок:

Памятайте о жертвах страйку!
Памятайте о народнім фондї!

Боронїм ся від вогню!

Братя селяни!

Великим нещастєм на селї є пожежа, бо вона нищить нераз цілий ряд хат та будинків господарських, а через се нівечить Ваше майно, котре і так з усіх сторін є загрожене.

Щоби отже підчас пожежи мести певний ратунок сему майну, закладайте по селах сторожи огневі.

Після обовязуючих законів і розпоряджень, кождий мущина в селї, від 18—42 року житя, кромі тих, котрих старшина громадська від сеї повинности, з причини каліцтва або недуги звільнить, є обовязаний спішити на ратунок підчас вогню. Єслиби хтось здержувавсь від участи в ратованю, може бути через війта, або жандарма до того присилуваний. Тим способом творять люди на селї так звану „примусову“ (обовязкову) сторожу пожарну.

Але знаєте може самі з власного досьвіду, що така поміч майже до нічого, бо брак вправи, непослух, брак поділу праці і спокою при роботї доводить до сего, що замісць ратувати, люди сварять ся межи собою, не знають від чого почати ратунок, як ратувати і т. и., так що замісць угасити вогонь, позволяють, щоби він чим раз більше ширив ся і чим раз більше нещастя наносив. Чим більший вогонь, тим труднійше єго задавити, а часом так лучає ся, що пожежа обійме половину або і ціле село, а тоді не поможе жаден ратунок. Лиш одна зорґанізована сторожа пожарна може нераз і в найбільшім нещастю зарадити, бо тоді кождий має визначену роботу, і ратунок веде ся правильно, з зрозумінєм, а через се нема сварок та заколоту, бо кождий мусить слухати розказів начальника, котрий веде цілу акцию ратункову.

Длятого ще раз взиваємо Вас Братя селяне, закладайте сторожи огневі, а будете мати хвалу перед Богом і людьми, що не допустилисьте до знищеня майна своїх ближних.

Єсли отже громадяне сьвідомі, дбаючі про добро народу, схотять заложити вогневу сторожу, най ідуть до старшини громадської і просять, щоби ся ухвалила купити прилади потрібні до гашеня вогню. Єсли рада громадська згодить ся, то то най не купує впрост від першого лїпшого аґента або фабриканта, бо за великі гроші можна купити лихий товар, а лиш най пише до товариства „Сокіл“. а сей вишле на склад своїх знатоків, а ті виберуть, випробують і вишлють громаді сикавку і що потреба.

Єсли би громада не мала гроший, то наше товариство обезпечень „Дністер“ позичить її ті гроші на 4 роки на 5%.

Щоби ту позичку одержати, мусить рада громадська її на засїданю ухвалити, і зробивши з протоколу витяг тої ухвали, віддати до затвердженя виділови повітовому. Коли виділ повітовий затвердить ту ухвалу, треба писати до „Дністра“ а сей пришле скрипт довжний, котрий має ся відповідно виповнити. З тим скриптом мусить піти зверхність громадська до нотаря і до виділу повітового до підписи.

Так підписаний і затверджений скрипт треба вислати назад до „Дністра“ і переказати щоби сї гроші „Дністер“ передав „Соколови“ на закупно сикавки. За ті гроші купить „Сокіл прилади і вишле їх з рештою гроший і квітом фабриканта громаді.

Є часом така старшина громадська, що не дбає о добро громади і не хоче купити сикавки. Тоді повинні охочі люди попросити когось визначнїйшого, як приміром сьвященика, богатшого господаря або ще кого, щоби письменно за довг заручив. Тогди „Сокіл“ може ся постарати у фабриканта, що сей і на приватну поруку видасть товар на сплату ратами. Гроші на сплату тих рат треба збирати і висилати „Соколови“ на заплату фабрикантови.

Нім сикавка прийде, треба зайняти ся завязанєм сторожи пожарної. В тій цїли мусять ті люди, котрі займають ся сею справою, а котрі звуть ся основателями, написати до „Сокола“, а сей пришле 6 статутів і готове подане до намістництва. Основателї мають підписати 5 примірників статута і подане і віділати „Соколови“, а один статут собі задержати. Крім сего треба прислати 2 К. 80 сот. на стемплеву таксу.

Заки, через староство, прийде з намістництва затвердженє статутів, повинна громада мати вже сикавку і що потреба.

Коли статути булуть затверджені, скликують основателї людий на загальні збори, щоби вибрати старшину. О тих загальних зборах, як також і о виборі треба повідомити староство і тов. „Сокіл“ письмом, котре підписує голова і справник.

Коли те все вже зроблене, треба просити „Сокіл“, щоб сей вислав одного з своїх пожарників, до виученя людий, як ратувати.

Єсли громада є убезпечена в „Дністрі“ то той, що приїде, не возьме від громади нічого і приїде на свій кошт, а єсли в иншій асекурациї, то треба зібрати около 40 К. на заплату дороги і за страту часу.

Се суть в коротці зібрані вказівки, що треба робити, щоб сторожу пожарну заснувати, а єсли кому треба би було більше поясненя, най зверне ся до тов. „Сокіл“, а сей подасть точнійше.

Желаємо усім громадам як найкрасших успіхів у тому дїлї. котре також принесе много хісна для нашого упослїдженого і з усіх сторін давленого народа.

Гаразд!

Старшина товариства гім. „Сокіл“ у Львові, Підвале, ч. 7.

ДОПИСИ.

СПРОСТОВАНЄ. О. Йоан Голїнатий просить нас о спростоване вістий в ч. 37 „Сво-

боди“, поданих о єго особі нашим дописувателем. О. Голїнатий заявляє, що неправдою є, що він в своїй парохії виступав против страйків і паплюжив людий в церкві. Він тілько упоминав до умірковання і залишеня насильств та старав ся полагодити страйк користою для людий і то разом з прибувшим до селян послом Гуриком. До ґр. Ґолуховского о. Голїнатий мусїв їздити, бо розходить ся о справу будови великої церкви.

З Гусятинщини.

СПРОСТОВАНЄ. В ч. 35 „Свободи“ дописуватель з Гусятинщини невірно описав страйк в Товстенькім. Неправдою єсть, що місцевий сьвященик на проповіди остро виступав против страйку; п. дописуватель колиб був у церкві, бувби чув, як сьвященик людий горячо до умірковання взивав і до захованя спокою всїми силами наклоняв. Що сьвященик остро против страйку не виступав, найлучшим доказом се, що сам дав людям 8-ий сніп жита а 10-ий кошенини, а поденну платню значно підніс. Коли прийшло сго кількадесять гуцулів, 43 мазурів і 6 жнивярок, тогди межи людьми наступило поміркованє, булиб вже раді за 9 ий сніп жати а за 10-ий косити та вже було за пізно — трудно було дідичеви відправляти законтрактованих людий а жнивярки сховати на памятку. Протягнув ся отже страйк до нинї — та хоч пан „ржондца“ зараз з початку заповів, що „u mnie strajku nie było i nie będzie“, то він такой був, є і „będzie“. Алеж бо то і ржондца, ржондца! якого другого не знайшов би сам антипко, хоч би сходив край від „morza do morza“, та сто пар ходаків здер; він такий дуже „sprenżystyj“, що сам хлїбодавець не жадає від него аж такої „sprenżystości“. Так н. пр, єсли форналї русини не хотять в рускі свята іти до роботи, то він посилає за ними гайдуків, ґвалтом тягне до двора, а там бе та мордує як за небіщки панщини. Коли на велику суботу просили ся люди, відогнати горівку в ночи, щоби могли рано бути на богослуженю, то п. ржондца не позволив, бо, казав „braha mi wystygnie“. Гей, гей, милий Боже, на що ми вже зійшли, єсли руский Великдень навіть тілько неварт, що „gorąca braha“. Та коби п. ржондца хотяй недїлї і польскі сьвята шанував — а то в недїлю форналї косять та возять конюшину а на 2-ої Матки б. возили до двора горох і т. д. І якже ту не має бути страйк? А коли прийдуть вибори то ґуральня сьвяткує, бо вся служба іде голосувати в 5-ої курии, на п. ржондцу і на писаря від ґуральнї. А що вже за штуки і фіґлї п. ржондца виправлає на виборах, сего би хіба не помістив, хочби цїлу „Свободу“ записав. Не дармо наші жиди називають п. ржондци „a małech dojmi“ значить: „воно ніби то не дїткне, але воно душу драпає“. О всїляких фіґлях п. ржондци моглибисьмо дещо написати, але позаяк воно нам на пізнїйше може придати ся, то нинї залишим. Вертаючись до страйку, доносим, що люди з виїмком 6 родин до бораболь не ходять, бо мовляв „взяв д . . . . . Івася най бере й колиску“, та тих кілька родин, що ходять, люди бойкотують. Б. ржондца спустив ніс на квінту і кличе знов гуцулів а тоті певно знов прийдуть і справу попсують.

Звертаєм ся ще тепер до п. дописувателя, для чого відважив ся в дописи назвати нашого сьвяшеника хрунєм? Чи може довелисьте, або можете довести яке хруньство? Сего Ви не можете довести.

— До сего спростованя додамо, що допись ми одержали від цїлком иньшої особу, як та, о котрій в пропущеній нами части спростованя була бесїда. — *Редакция*.

НОВИНКИ.

— **Рада державна** по довшій лїтній перерві зібрала ся нинї на перше засїданє. Аби Чехи чи Нїмцї не розбили нарад, правительство зачало з ними переговори. Оногди др. Кербер роздав між ческих і нїмецких послів своє предложенє полагодженя язикової справи в Чехиї і на Мораві. Правительство надїє ся, що бодай як довго будуть тревати переговори з ческими і нїмецкими послами, так довго они не будуть робити обструкциї.

— **Рускі посли** поставлять нагле внесенє, аби правительство вислало з Відня комісию до Галичини, котра розслїдилаби причини сегорічного страйку і поступованє державних властий против страйкарів.

— **Наслїдком телєґрами руских послів до мінїстерства** ві второк по полудни випущено на волю 23 селян, увязнених за страйк з Милятина старого. З піснею „Ще не вмерла Україна“ вернули домів.

— **Посольскі справозданя.** Дня 14. с. м. посли Романчук і Кос здавали справозданє зі своєї посольскої дїяльности перед виборцями в Калуши. Справозданє подамо в слїдуючім числї.

— **Вибір посла** до ради державної з курии сільских громад виборчого округа Стрий-Жидачів-Дрогобич, розписало намітництво на день 18. падолиста. — Дотичні староства розпишуть сими днями в своїх округах правибори.

— **Великий страйк.** В Америцї страйкують робітники у всїх копальнях угля. До страйку приступило кількасот тисячів робітників, але з них лиш триста розуміє ся на роботї. Внаслїдок страйку запанував в Америцї великій брак палива, бо там лиш углем палять. Як страйк потреває эще кілька днїв, то стануть всї желїзницї і всї фабрики. Властителї копалень домагають ся, аби правительство дало до роботи війско.

— **Страйк у Франциї.** На великім просторі Франциї страйкують робітники копалень угля. Страйк не є такій загальний як в Америцї, бо деякі орґанїзациї робітничі не прилучили ся до страйку. Зате в кількох місцях прийшло вже до бійки з жандармами. Одного робітника убито.

— **Дальший страйк.** З Немирівщини доносять нам: Вже і в Немирівщинї, тій найтемнїйшій закутинї равского повіту, починає нарід прочуняти ся та пізнавати свою достойність Ого в Радружи, де дідичем Лєшек Маєвский, громадяни заложили дворови бульояний страйк. Вправдї дїдич спровадив собі бульбяні копалки, але они лежать собі бездїльно на складї, бо нема кому бульби збирати. Люди з сусїдних сіл не хочуть їти до Радружа на роботу. Радружцї заложили дїдичеви страйк не лише за те, що дуже мало платить, а і за те, що заборонив стежки і дороги, і що дере, як худоба переступить межу двірского лану або лїса.

— **Надзір над громадами.** Краєвий видїл постановив орґанїзувати осібне бюро виключно для надзору громадских і повітових фондів. Задачею бюра буде чергою люструвати всї видїли повітові, більші міста і місточка а в потребі сільскі громади. До сего нового зарядженя сказатиб хиба по польски „jak nie kijem to pałką“. Перше дивили ся крізь пальцї на усіх розграбувачів громадского добра, а тепер буде кількох людий, що будуть їздити по краю і побирати пенсиї.

— **Хто викликує ненависть?** Зі Скалата звіщають нам, що тамошний „proboszcz ks. Piotrowski“ уживає проповідницю до всего, лише не до голошеня любови ближнього. Коли довідує ся, що хтось з єго парохіян піде часом до церкви, так зараз в костелї сипле на него з проповідницї громи, клене, шлякує, а стрінувшись з сим чоловіком близше, навіть єго кулакує. Одна скалатска дївчина зайшла недавно на руске сьвято до церкви. Зараз найблизшої недїлї кс. Пйотрковский кричав в костелї до неї, що ходить до церкви за любовниками, глядає там нагоди до гріха і т. д. За таку проповідь ставав примірний кс. пробощ перед судом, котрий за обиду чести сеї дївчини засудив єго на три доби арешту або 30 К. кари. А буде він ще більше мати таких кар, бо поведенє єго є крайно неможливе, так що не лише Русини але навіть Поляки не в силї довше єго обид зносити.

— **Підводи для війска.** В послїдній сесиї ухвалив сойм резолюцию візвати правительство, щоби підвисшило винагороди за підводи, які доставляють громади для військових і публичних цїлий. Сими днями надійшла відповідь правительства, що в мінїстерстві краєвої оборони виготовлено вже проєкт в справі достави військових підвод в часї спокою, котрий то проєкт буде предложений вже на сій сесиї парляменту. Не знати ще, о скілько та нагорода буде підвисшена, та все вже можна припускати, що буде она приноровлена до нинїшних цїн тягла, бо дотеперішна, що опираєсь на дуже давних цїнах, кривдить громадян.

— **Земля на продаж!** Три кільометри від місточка Войнилова єсть до розпарцельованя 520 м. ґрунту, доброго, орного, сїножати і корчунки все по 130 зр. за морґ. Близших поясненя уділить п. Василий Сметаньский в Войниловї.

— **Дуже остру зиму** віщують учені. Кажуть, що надходяча зима буде мабуть найстуденїйша і найлютїйша із всїх, які були від 50 лїт. Можна сподївати ся великих морозів, снїгів і вітрів в цїлій Европі. — Поживемо, побачимо! До сего мусимо ще додати, що деякі учені вказують на то, що земля в послїдних часах значно остудила ся, іменно через то, що стратила богато свого питомого тепла через вибухи вулканїчні, випустивши єго у воздух. З другої же сторони, той дуже мілкій попіл вулканїчний, що розстелив ся у величезній висотї понад землею, хоч лиш так тоненькою верствою, що еї годї добачити безпосередно оком, здержує теплоту сонця і так обі ті обставини мають вплинути на то, що сегорічна зима має бути дуже студена.

— **За гоненє біди з хати** вчіпила ся біда Гриця Лацка і він дістав ся до арешту. Лацко, родом із Старого Самбора, а мешкаючи в Тустановичах, обіцяв ся Николї Малачиньскому в Поповичах вигнати біду з єго хати, але розуміє ся, не за дармо. Малачиньский мусїв заплатити єму за то кількадесять корон і кілька хусток. Тимчасом біда не лиш не відчіпила ся Малачиньского, але ще й причепила ся до самого Лацка і він дістав в Дрогобичи місяць арешту.

— **В Македониї** турецке війско розбило ватагу болгарских повстанцїв. Пишуть, що з Болгариї вдерло ся до Македониї кілька болгарских ватаг. Султан стягає против них турецкі війска.

— **„Січ“ в Сокали.** Братя Селяни! Дня 18 жовтня 1802 в суботу відбудуть ся перші загальні збори Товариства „Січ“, товариства ґімнастичного і сторожи огневої в Сокали о годинї 2 по полудни, в сали товариства „Руске міщаньске Касино“ побіч склепу пп. Волковских з слїдуючим порядком: I В дкрите зборів. II. Вписи в члени. III. Внесеня і інтерпеляциї. IV. Вибір старшини. Просимо о як найчисленнїйші сходини, бо товариство завязатись маюче єсть одним з тих, котрі додають народови сили фізичної і духа. Вкладки невеликі, а належати до него кождий може і повинен.

З поважанєм

Лука Ковальчук. *Микола Семенюк.*

Цїна збіжа і плодів господарских,

Цїна збіжа у Львові. В остатних днях платили за 50 кільоґрамів: пшеницї 7·00—07·15; жита 5·75—6·00; ячменю пашового 5·00—5·25; ячменю броварного 5·50—5·75; вівса 5·50—6·00; ріпаку 9·25 — 10·25; гороху пашового 5·50—6·00; гороху до вареня 7·00—8·50; вики 4·50 до 5·00; бобику 4·50—4·80; гречки 0·00—0.00; кукурузи 6·60—6·80; конюшини червоної 42 — до 50. —; білої 60·00—80·00; шведскої 00·00 до 00·00; тимотки 18·00—23·00 корон.

Цїна безрог в Віднi. На торг сего тиждня привезено 11.586 штук свиний. За тучні свинї платили 108 до 110 сот., за середні і старі 00 до 00 сот., за легкі 00 до 00 сот., поросята 72 до 94 сот. за кільоґрам живої ваги.

Худоби зігнано на віденьский торг 5314 штук, з того з Галичини і Буковини 403. З галицких волів спродано 90 штук по 60 до 66 к.; 22 по 67 до 73 кор.; 70 по 74 до 78 кор; Бугаї товсті продавано по 56 до 72 к.; корови товсті по 54 до 69 к. Худу худобу продавано по 40 до 52 к. — Все за сотнар метричний живої ваги.

РАХУНОК

Товариства взаимного кредиту „Двістер“
У ЛЬВОВІ
стоваришеня зареєстров. з обмеженою порукою
за місяць вересень 1902.

I. Стан довжний:

1. Удїли членів 91,655 К. 44 с.
2. Фонд резервовий 10.810 „ 62 „
3. Спеціяльна резерва страт 1,111 „ 59 „
4. Вкладки щадничі:
   а) стан на початку вересня 900,213 К. 53 с.
   б) вложило в вересни 527,764 „ 51 „
   разом 1,427.978 К. 04 с.
   в) виняло в вересни 376,722 „ 81 „

Позістає з кінцем вересня 1,051.255 „ 23 „

5. Сальдо побраних процентів 41.959 „ 26 „
6. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898, 1899, 1900, 1901 4,691 „ 62 „
7. Кошта спору 692 „ 87 „
8. З рахунку ріжних сторін 576 „ 83 „
9. Кредит банковий (в банку краєвім) 141,000 „ — „
10. Рахунок біжучий з Тов. обезп. „Дністер“ 3.000 „ — „
11. Рах. зиску за р. 1901 1,144 „ 43 „

Сума 1,347.897 К. 89 с.

II. Стан чинний:

1. Позички уділені на скрипти
   а) стан на початку вересня 831.830 К. 37 с.
   б) уділено в вересни 318.520 „ — „
   разом 1,150.350 К. 37 с.
   в) звернено в вересни 122,700 „ 39 „

Стан з кінцем вересня 1,027.649 К. 98 с.

2. Позички уділені на векслї:
   а) стан на початку вересня 37.514 К. 67 с.
   б) уділено в вересни 186.770 „ 36 „
   разом 224 285 К. 03 с.
   в) звернено в вересни 16.177 „ 62 „

Стан з кінцем вересня 208.107 К. 11 с.

3. Готівка в касї з днем 31 вересня 1902 1.606 „ 32 „
4. Цінні папери фонду резервового 8.587 „ — „
5. Цінні папери инші 42.560 „ — „
6. В щадници почтовій (оборот чековий) 554 „ 40 „
7. В инших Товариствах і Банках 49.164 „ 07 „
8. На рахунку ріжних сторін 7 „ — „
9. Сальдо коштів адміністрациї 8.662 „ 10 „

Сума 1,347.897 К. 89 с.

Членів прибуло 422 з 430 уділ., убуло 115, остає з кінцем вересня 1902 всіх членів 2.315 з 2.407 деклярованими уділами в сумі 120.350 кор. Стопа процентова від вкладок 4% від позичок уділюваних з провізією на кошта адміністрациї $6^{1}/_{2}$%

Львів дня 13. жовтня 1902.

В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ прибуло в місяци вересни с. р. 15.070 важних поліс на суму 13,954.718 кор. обезпеченої вартости з премією 125.076 кор. 77 сот. Разом від початку року до кінця вересня видано 80.050 важних поліс на суму 88,759.939 кор. з премією 804.716 кор. 42 сот; попередного року в тім самім часї було 76.749 важних поліс на суму 77,059.785 кор. з премією 692.197 кор. 22 сот. то єсть сего року о 12.301 поліс і 112.519 кор 29 сот. премії більше.

Шкід в вересни прибуло 108, разом від початку року по конець тересня було 777 шкід з котрих 762 вже виплачено, 3 шкоди находять ся в ліквідациї, а виплату 12 відшкодовань (в сумі 6.172 кор. 49 сот.) на разі з причин правних вздержано.

Сума всїх тих шкід разом з коштами ліквідациї виносить brutto 425.721 кор. 69 сот. з чого по потрученю части реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 195.035 кор. 32 с. Попередного року за той сам час було 514 шкід на суму 262.753 кор. 89 с.

Попередного року за той сам час було 712 шкід на суму 381.575 кор. (на власний рахунок 183.789 кор. 32 сот.)

При відновленю поліс по конець вересня с. р. зараховано членам титулом 8% звороту квоту 51.655 кор. 93 сот.

Фонд резервовий з кінцем вересня с. р. виносить 446.949 кор. 25 сот.

Львів дня 9. жовтня 1902.

З друкарнї Народової (Манєцких), Львів, Коперника ч. 9.